

ЧЕРВОНІЙ ПРАПОР.

треба люкалю доб могли зібратись товариші, відчувати ся зараз же з першими кроками якої будь організації. Німецьких товаришів уряд і буржуазія страшно переслідувала, ніхто не хотів найняти галі під соціалістичне віце. Тому німецьке робітництво виспало з пуляресія останні пфеніги збудувало робітничі доми. Але вже збудувало на сльву! Дім на декільки поверхів. В йому містять ся, галі для мітінгів, театр, бібліотека, читальня, таній готель і дальня для переїждяючих робітників. Все в повній частоті і порядку. В галі вносять портрети великих батьків Соціалізму: К. Маркса, Н. Енгельса, Ф. Ласала, Лібкнехта, Бебеля та інших!

Стіни розквітані червоними прапорами та красними малюнками. Німецьке робітництво любить свої „Робітничі доми“, і в час після роботи вони повні пролетарями. Читають, слухають відчиту, радять над політикою. Потреба таких робітничих домів відчувають ся по всьому світі. Весною перший робітничий дім відбудували собі в Австро-Угорщині віденські робітники. У нас в Канаді перший „Робітничий дім“ тепер саме будують в Овтаріо. Там робітники всіляких націй і французи, і італійці, і англійці разом ставлять собі великий гмах. — Першу соціалістичну фортецю в „католицькій Канаді!“ Потреба робітничих домів відчувають ся по всій Канаді, і робітництво мусить приступити до роботи. Робітництво мусить усе мати своє, щоб як найменше вже і тепер за лежати від капіталіста; свій дім, свій штор, свою газету, друкарню, свою школу, особливо школу, щоб нашим дітям не заливали з малку отрути капіталістичних „school“ та коледжів.

Людоїдство.

Усякі пісменні наймити, які продають свої переконання за злото капіталістам, усе торочуть, що ми проживаємо найкращі часи, — вік цивілізації, вік справедливості. Але який же це „золотий вік? Я хочу звернути вашу увагу на один бік робітничого життя в капіталістичній устрої, над яким певно мало хто з вас встановляв ся, — хочу показати ту кількість жертв, що приносять безсовісні

капіталісти на вітварь свого „бога бізнесу“. Беремо один лише місяць септембер 1907 року. Мертві, глухі цифри урядового справоздання нам розкажуть лучше, ніж слова.

Сього року за минулий місяць септембер ось скільки вбито та покалічено робітників в Канаді:

В роботі	вбито	покалічен.	Усього
на фермах	22	36	58
на рибальстві та польованню	2	—	2
на траках	7	10	17
на майнах	16	27	43
на будовах	2	18	20
коло металю	5	46	51
коло дерева	2	11	13
в друкарстві	—	1	1
в сувошім виробі	—	3	3
в виробі віктуаліє та тютюну	—	6	6
в виробі шп'р	—	1	1
на залізницях	20	31	51
на паркоходах	11	10	21
на вагальнім транспорті	4	16	20
на міських роботах	2	1	3
всіляких	1	10	11
простях робітників	2	17	19
разом	96	244	340

96 убитих та смерть і 244 покалічених за один місяць в маленькій краї з шести мільйонним населенем, де промисловість лише починає розростатись! І це урядове справозданє далеко не повне. Хоч в Канаді є закон, після якого господарі мусять оповіщати уряд про кожний нещасний випадок з їхніми робітниками, але закон на папірі, а в дійсності і соці частини не записує ся де, кого і як убили, чи покалічили. Особливо покалічене. Коли ми кажемо, що капіталісти розливають нашу кров, то це не гучні слова, а кривава правда, бо нема робітника, котрого тяжко, чи легко не потовкло на роботі. Але легоньких покалічених ніхто не рахує. Тут ідує до рахунку одірвані ноги, руки голови... Та хай через септембер нас пропало 340 пролетарів, то через цілий рік пропаде чотири, п'ять тисяч! Коли на 6 мільйонів населеня Канади є 2 мільйона пролетарів, то 5 тисяч убитих і калік на два мільйона — то страшний процент! Але в дійсності гине народу більше на тій капіталістичній.

В Прусах, де статистика ведеть ся ліше від Канадської, знаємо, що гине на 40 мільйонів німців 96 тисяч німецьких пролетарів! 96 тисяч братів кладе голови через один рік! Скількиж гине робітництво по всьому світі під колесами та ступами теперішньої машинерії? Жадна війна не забірає стільки жертв. Кулі, шаблі та багнети не в сліди винищити стільки людей, як робітників сам себе нищить, покірливо працюючи, навіть щиро працюючи на тих павон, яким не болять вразки його. А кілька линасть ся голодних матерек, жінок та дітей? Чи то має обходити капіталістів? Вони не лічать скільки зіли через місяць людського мяса та скільки випили теплої людської крові та дідьких сліз, а рахують жменями пікчемне злото. Колиб почислити скільки на всім світі бува нещастя з робітниками, то нам здало сяб, що на світі існує страшний змії, який пожера щоденно робітників сотками, не пролетарську кров з тисяч, а сліз жіночих та дідьких та старих батьківських винивас цілі моря.

Але цей змії в дійсності існує — це капіталізм.

Капіталісти, колиб забажали, то моглиб недопустити до багатьох нещастя, видавши частину, не велику частину з свого доходу, який дали ім робітники, на потрібні предмети забезпеченя і обставити небезпечні колеса, паси ґратами, тощо.

Але капіталістичного не обходить, чи діти робітників будуть голодувати, чи жінки убитих та зроблених незалими до роботи підуть продавати в ночі на стріти своє тіло, аби врятувати себе і дітей своїх від голодної смерті. Капіталісти добре памятають одно, що бажаючих продати свої руки багато і, як зіпсутий шруник машини заміщає ся новим, так і на місце, тільки що порубаного на шницелі пролетаря уже капіталіст має сотку „живих шрунів“.

Коли нас стільки пропаде з тієї капіталістичної, то чого ще нам боїтись виступити в ту боротьбу, яка обіцяє нам визвол не тільки від чересильної праці, а і від смерті коло машин. Нас капіталіст убиває щодня! Це робітник мусить памятати, бо коли сьогодні машина урвала палець твоєму товаришові, то завтра колесо одірве тобі голову. Коли нас ріжуть ми не можемо, не повинні спати! В шерги! під червоні прапори! рятуймо себе! Зрозумій, робітнику, що навіть на баррикадах під кулями нас пропаде менше!

Вовк.

ДЕРЖАВНИЙ УСТРІЙ КАНАДИ.

Теперішня держава є тільки величезний знаряд в руках капіталістів для ограбляваня та поневоленя робітництва. Урядники, військо, поліція, міністри, губернатори, королі — всіма силами, всіма правдами і неправдами боронять приватну власність. Іхні грубі книги законів містять в собі добрі права лише для паниуючих клас; а для вбогих голодних рабів праці там самі принеси мук. До капіталіста закон усміхає ся веселим личком куртіванки до робітника звернена єго людожерєка пац. Щоб врятувати себе, робітництво мусить опанувати державою. Се найкрасше зрозумів пролетаріят Європи. Поспаяючи в парламенти своїх послів, каже ім замінити кроваві закони капіталістів людськими правами робітничими. Через наповненє усіх громадських урядів соціалістами, робітничі клася забере в свої руки державу.

У нас в Канаді (на сміх всьому світови!) менше робітники мають прав, ніж в царській Росії. Законів охорони праці тут можна сказати цілковито нема. І не диво. В парламентах Канади з того часу як вони заєсновані, заєдають капіталісти. Деб вовк писав закони після яких єму заборонялось би їсти овечок?!

В Канаді самодержавлять капіталісти так, як цар або султан над своїми рабами! Де найтяжша робота? В Канаді! В Канаді капіталіст за оден день виметає з робітника більше сил, ніж єго брата в старій краї за три дні. Таких знущань, таких підлости, які щодня вчвяняють над пролетарями канадської капіталісти — не чув євіт! В Канаді робітники цілком раби, а тому що не упоминались за себе. В той час, як капіталісти ридили долею цілої Канади — пролетар розбивав каміні гори, клав дороги, бродив по коліна в зимній воді, витягаючи пісок з два озера, замерзав в бушменах, тратив руки, ноги під колесами машин, розбивав ся при будові банків — і дякував богови що має роботу. Сотворив усю культуру Канади, а зостав ся ще більшим пуждарем ніж був.

Та нарешті покольні муди примусили канадський пролетаріят подумати над своєю бідою. А з тих думок витекла єдина п о р а д а: власть над Канадою мусить перейти з рук капіталістів до рук робітничих. Канадське робітництво бачить,

що єго Канада в руках вітчима-капіталіста; тепер воно збирає сили забрати єго майно назад. Почав ся бій за Канаду.

Але робітництво мусить знати, який державний устрій завели в Канаді єго вороги, щоб знати, що значить, що полишити. Бо боротьба підє завоеванєм одного права за другим, випираєм капіталіста з єго слугами з усіх урядів, до повного убєзвладненя капіталістичної клася.

Канада складає ся з 10 провінцій: остров привца Едварда, Нова Шкоція, Нью-Бруншвік, Квебек, Овтаріо, Манітоба, Бритвійска Коломбія, Саскачеван, Альберта та північно-західні території.

Кожда провінція має досить значну самостійність в своїх місцевих справах. На чолі кожної провінції стоить поручник губернатора, губернатор, але законодавача власть належить провінціальному парламенту. В Новій Шкоції та Квебеку мають по дві палати (палата послів і палата панів) а в прочих провінціях парламенти складають ся з євньої палати послів. Виконавча власть в усіх провінціях належить до міністрів відічальних перед парламентом; головою ради міністрів являє ся губернатор. Число членів провінціоаньальних парламентів тепер ось яке:

Остров принца Едварда 15, Нова Шкоція 56, (з них 19 в палаті панів, а 37 в палаті послів) Нью-бруншвік 44, Квебек 96, (з них в палаті панів 24, в палаті послів 72), Овтаріо 98, Манітоба 39, Бритвійска Коломбія 42, Саскачеван 25, Альберта 25.

Правительство кожної провінції зновні самостійно регулює всі свої справи і розпризнаєє доходи, аби тільки ся діяльність не ставала єупроти поступованю та політиці центрального уряду. Що до північно-західних територій, то вони, завдяки малому залюдненю та обширности території мають поки що тимчасовий адміністраційний устрій і більше залежать від центрального уряду.

Центральний уряд Канади знаходить ся в місті Оттаві і складає ся з двох палат, складаючих разом парламент. Справи які до него належать єуть єлдуочі: державний довг і масток; регульованє торговлі та промислу, податки, кошта, кон